

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM
2 april 2025

ONS KENMERK
2500008875

BEHANDELD DOOR
T te Velde

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

DOORKIESNUMMER
06 - 34 59 10 35

ONDERWERP

No regret verduurzamingsmaatregelen en Covenant of Mayors

Geachte leden van de Raad,

Aanleiding

Tegelijk met deze brief ontvangt u van ons een voorstel voor en herijking van de energievisie die in 2021 door uw Raad is vastgesteld. Eerder is door de wethouder duurzaamheid de toezegging gedaan bij deze herijking een tweetal moties te behandelen.

De eerste is een motie over 18 'no regret' duurzaamheidsmaatregelen die op 9 december 2024 door uw Raad is behandeld. Deze motie is toen niet aangenomen. De portefeuillehouder duurzaamheid heeft tijdens deze behandeling wel toegezegd om op deze maatregelen te reflecteren, omdat er in Enschede al veel wordt gedaan dat binnen deze maatregelen valt en er in motie een aantal extra maatregelen staan die een nuttige bijdrage kunnen leveren.

De tweede is de motie structurele inbedding strategische doelen incl. duurzaamheid. Deze is op 6 november 2023 door uw Raad ingediend. Het laatste punt uit deze motie gaat over het lidmaatschap van het Europese Covenant of Mayors (hierna CoM). Wij zijn voornemens om actief deel te nemen aan het CoM aangezien lidmaatschap aan dit netwerk de gemeente Enschede verschillende kansen biedt, bijvoorbeeld voor (inter)nationale samenwerking.

Inhoud van deze brief

In deze brief geven we eerst een reflectie op de 18 'no regret' verduurzamingsmaatregelen. Vervolgens lichten wij de keuze om nu wel deel te nemen aan het Covenant of Mayors toe, terwijl dit in het verleden is ontraden.

'No Regret verduurzamingsmaatregelen'

De op 9 december 2024 besproken motie bevat een opsomming van 18 maatregelen, onderverdeeld in een aantal thema's. Hieronder staat per thema aangegeven of en hoe wij deze maatregelen opgenomen hebben in ons beleid c.q. uitvoering en wat op deze thema's de stand van zaken is.

Netcongestie

Een groot deel van deze 'no regret' maatregelen heeft raakvlak met het Actieprogramma Netcongestie dat wij tegelijkertijd met deze herijking met uw Raad delen. Zo is in dit programma terug te vinden hoe wij lokaal congestieproblematiek willen bestrijden en zelflevering en energiedelen bij bedrijven mogelijk willen maken. Ook wordt er in dit programma gekeken naar hoe de versnelling van het plaatsen van energiestations (trafohuisjes, HS/MS, enz.) mogelijk gemaakt kan worden. Verder beschrijven we in dit actieprogramma een bewustwordingscampagne over het slim gebruik maken van het energienet.

Daarnaast is in het maatregelenpakket dat in de herijking wordt voorgesteld terug te vinden dat we van plan zijn een aantal energy hubs te realiseren. Hiermee wordt lokaal netcongestie verder aangepakt.

Opwekken

Het eerste thema dat in de motie wordt genoemd is energie opwek. Een groot deel van de maatregelen onder dit thema gaat over zon-energie. In de gemeente Enschede loopt een aantal zon-energieprojecten. Vaak gaat het hier echter om particuliere projecten waarin we slechts faciliterend optreden. Voorbeelden hiervan zijn de zon-op-water initiatief op de Vitens bekkens ten Noorden van Enschede en de duurzaamheidsroute A35. Bij andere projecten, zoals Solar Parking Twente Village hebben we meer een trekkersrol.

Ook worden twee soorten windturbines genoemd; de verticale en de mini-windturbine. Het plaatsen en stimuleren van deze systemen gebeurt op dit moment niet in Enschede. Dit is vooral omdat dergelijke kleine windturbines in het verleden in financiële zin niet aantrekkelijk bleken. Dit bleek bijvoorbeeld ook uit een onderzoek dat is gedaan naar de haalbaarheid van kleine windturbines bij IJsbaan Twente. Wij gaan binnenkort wel onderzoeken of er inmiddels nieuwe soorten kleine windturbines zijn ontwikkeld en hoe de exploitatie-mogelijkheden hiervan zijn.

Ook wordt er aandacht gevraagd voor t tweedegeneratie biogas. Dit wordt op dit moment beperkt toegepast in de gemeente Enschede. Afvalverwerker Twence heeft bijvoorbeeld een vergistingsinstallatie waarin ook groenafval wordt verwerkt. Een verdere verkenning van de mogelijkheden rondom vergisting is opgenomen in het maatregelenpakket dat is gepresenteerd in de concept-herijking van de energievisie dat met deze brief aan uw Raad is aangeboden.

Als laatste is er gevraagd te onderzoeken wat de mogelijkheden voor hernieuwbare warmte zijn in Enschede. In opdracht van de EST (Energiesstrategie Twente, voorheen Regionale Energiesstrategie) wordt dit jaar een bronnenstrategie opgesteld. Hierin zal terug te vinden zijn welke mogelijkheden voor duurzame warmte er bestaan in deze regio. Deze zal dan ook met uw Raad worden gedeeld.

Besparen

Naast de bewustwordingscampagne uit het actieprogramma netcongestie loopt er een groot aantal initiatieven rondom energiebesparing in Enschede. Als gemeente zijn we bijvoorbeeld betrokken bij de Specifieke Uitkering Lokale Isolatie Aanpak waarover we uw raad op 9 juli 2024 een brief hebben gestuurd. Daarnaast lanceerden we vorig jaar weer een witgoedregeling waarmee een aantal inwoners van Enschede met een lager inkomen hun koelkast in konden ruilen voor een energie-efficiënter model.

Beleid/regelgeving

Ook op het gebied van beleid en regelgeving is er een aantal 'no regret' maatregelen mogelijk. Om te beginnen: het versnellen van vergunningstrajecten voor duurzaamheidsprojecten.

Goede en snelle vergunningverlening heeft onze voortdurende aandacht. Het versnellen van vergunningstrajecten voor duurzaamheidsprojecten is in de praktijk lastig gebleken. De reden hiervoor is dat deze vergunningen vaak maatwerk zijn en het daarom lastig is om deze sneller te verlenen dan we nu al doen.

Ook is op dit moment beleid voor energieopslag in voorbereiding. Hierover lichten we uw Raad later dit jaar verder in.

Daarnaast kijken we op projectniveau welke gemeentelijke gronden geschikt zijn voor duurzaamheidsinitiatieven. Een voorbeeld hiervan is het project Solar Parking Twente Village. Dit gebied leende zich goed voor een dergelijk duurzaamheidsinitiatief en daarom zijn we hiermee aan de slag gegaan.

Als laatste de Wet Voorkeursrecht Gemeenten, oftewel de WVG. De WVG zoals we die voorheen kenden bestaat niet meer, maar is opgenomen in de omgevingswet. Dezelfde basisprincipes bestaan hierin nog wel en het huidige recht kan op dezelfde manier worden ingezet als voorheen via de WVG. In principe zijn we voorzichtig met het inzetten hiervan. Dit instrument zou zich wellicht goed kunnen lenen voor grootschalige energie opwekprojecten, maar door de huidige netcongestieproblematiek is het op dit moment niet opportuun om het in te zetten. We onderzoeken nog de meerwaarde van het gebruik van dit instrument bij het tijdig verkrijgen van gronden voor de realisatie van elektriciteitsstations.

Innovatie

Tot slot het thema innovatie. Voor dit thema verkennen we op dit moment de samenwerkingsmogelijkheden met de kennisinstellingen in onze gemeenten, zoals Hogeschool Saxion en de Universiteit Twente. Technologische innovaties omarmen en volgen we. Waar mogelijk passen we deze toe.

Covenant of Mayors

In de Raadsvergadering van 6 november 2023 is door Groenlinks/PvdA de motie *structurele inbedding strategische doelen incl. duurzaamheid* ingediend. In deze motie wordt als derde punt aan het college opgedragen om het Covenant of Mayors (CoM) te ondertekenen en betreffende doelstellingen te verwerken in de begroting en IPC.

Enschede is al sinds 2014 aangesloten bij het CoM, echter is het Enschedese 'lidmaatschap' op dit moment niet actief. In 2024 is al nagedacht over het weer actief deelnemen aan het CoM. Destijds is ervoor gekozen dit niet te doen, aangezien het leek alsof hiervoor aanzienlijke inzet van tijd en middelen nodig is. Ambtelijk zijn er later in 2024 echter gesprekken gevoerd met de organisatie achter het CoM. Uit deze gesprekken bleek dat de instapdrempel voor het CoM aanzienlijk verlaagd is. Het netwerk van het CoM biedt de gemeente Enschede namelijk kansen voor (inter)nationale samenwerking, lobby en de toegang tot subsidies. Daarnaast kan het CoM bijdragen aan kennisuitwisseling en zo de opgaven binnen de gemeente Enschede versnellen. Daarom komen we nu terug op dit eerdere besluit en kiezen we ervoor wel actief deel te nemen aan het CoM.

Voor het activeren van het lidmaatschap is het nodig dat Enschede twee dingen aanlevert, namelijk:

1. Een "Sustainable Energy and Climate Action Plan (SECAP) – Het aanleveren van de Enschedese Energievisie (in het Nederlands) is hiervoor voldoende.
2. Een jaarlijkse duurzaamheidsrapportage – Hiervoor is het voldoende om de informatie uit de nationale klimaatmonitor aan te leveren. De voor de herijking van de Energievisie opgestelde CO₂-routekaart kan hier ook aan bijdragen.

Deze twee zaken zullen we aanleveren en daarmee deelnemen aan het netwerk van het Covenant of Mayors.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

(E.A. Smit)

(R.W. Bleker)